

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/10/2012
Identifikačné číslo spisu:	1511899812
Dátum vydania rozhodnutia:	15.10.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Vladimír Magura
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:1511899812.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Ing. M. P., zastúpenej JUDr. Renátou Barbušovou, advokátkou v Bratislave, AK, Štúrova č. 13, Bratislave, proti odporcovi D. P. zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Gabriel Almáši a spol. s.r.o., Nižova č. 3, Bratislava, o vydanie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 41 C 477/2011, v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2012, sp.zn. 2 Co 40/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2012 sp.zn. 2 Co 40/2012 z r u š u j e a v e c v r a c i a m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava V uznesením zo 16. decembra 2011 Č.k. 41 C 477/2011-18 v spojení s doplnujúcim uznesením č. k 41 C 477/2011-22 zo dňa 16. decembra 2011 nariadil predbežným opatrením odporcovi, aby dočasne nevstupoval do bytu č. 84, nachádzajúceho sa na 8. poschodí obytného domu na J. ul. č. 1 v Y., postaveného na pozemku parcela č. 4593 a 4594, v katastrálnom území E., zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Katastrálnym úradom v Bratislave, Správa katastra pre hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava a to až do právoplatnosti rozhodnutia súdu o návrhu navrhovateľky na vylúčenie odporcu z užívania bytu. Navrhovateľke uložil povinnosť v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia podať návrh vo veci samej, ktorým je návrh na vylúčenie odporcu z užívania bytu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že účastníci konania sú manželia, v súčasnosti v prebiehajúcom rozvodovom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 16C 96/2011. Ich spolužitie v spoločnom byte je konfliktné a od podania návrhu na rozvod manželstva vyhrotené. Odporca na navrhovateľku dňa 13. decembra 2011 v skorých ranných hodinách fyzicky zaútočil, konflikt sa odohral aj za prítomnosti ich spoločného syna, na základe čoho navrhovateľka privolala do bytu pomoc v podobe policajnej hliadky, následne bola ošetrovaná a práceneschopná. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že bol osvedčený skutkový stav násilného konania odporcu v rozsahu podozrenia z násilia, ako aj okolnosť použitia sily pri demonštrovaní jeho postoja k manželským problémom. Záverom uviedol aj to, že rozvrátenosť vzťahov účastníkov nevyklučuje zopakovanie tejto situácie, podozrenie z násilia je osvedčené, a preto predbežné opatrenie nariadil.

Krajský súd Bratislava na odvolanie odporcu uznesením z 31. januára 2012 č.k. 2Co 40/2012-41 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Dospel k záveru, že napadnuté prvostupňové rozhodnutie nie je vecne správne. Hoci z dikcie ustanovenia § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. vyplýva možnosť súdnym rozhodnutím zamedziť osobám dopúšťajúcim sa násilia na blízkej osobe, ich vylúčenie z užívania bytu alebo obmedzenie ich užívacieho práva, je nevyhnutné, aby situácia násilia nebola zamieňaná so situáciou konfliktu, nakoľko násilie nie je hádka ani konflikt, ale býva dlhotrvajúce a má stupňujúcu tendenciu. Podľa odvolacieho súdu, jednu facku nebolo možné kvalifikovať ako fyzické násilie, nakoľko násilie musí mať stúpajúcu tendenciu, ktorú však navrhovateľka nepreukázala. Preto po vyhodnotení dokazovania dospel k záveru, že navrhovateľka nepreukázala že by sa odporca sa na nej dopúšťal násilia dlhodobo. Neboli tak splnené základné podmienky potrebné pre nariadenie predbežného opatrenia, aby toto zodpovedalo ustanoveniu § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vyhovel podnetu navrhovateľky mimoriadnym dovolaním napadol zmeňujúce uznesenie krajského súdu, ktoré s poukazom na ustanovenie § 243f ods.1 písm. c/ O.s. p navrhoval zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že predbežné opatrenie nie je konečným rozhodnutím a jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov. Preto pred nariadením predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. postačuje, ak je osvedčené dôvodné podozrenie z násilia. Osvedčenie dôvodného podozrenia z násilia znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce), pričom postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Dôvodné podozrenie z násilia sa v prípadoch podľa § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. zásadne preukazuje listinnými dôkazmi. Navrhovateľka v tomto konaní, ktoré je z hľadiska procesného maximálne zrýchlené, jednoznačne predložila súdu dôkazy o tom, že navrhovateľ sa voči nej opakovane násilia dopustil. Preto nesúhlasil s právnym názorom súdu, že v danom prípade išlo iba o konflikt manželov, ktorý vyústil do jednej facky, čo nemožno považovať za násilie. Takisto za nezákonné považoval jeho právne závery o tom, že pri nariadení predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p., sa musí jednať o násilie dlhodobé, ktoré musí mať stupňujúcu tendenciu. Takéto nebezpečenstvo v zmysle citovaného zákonného ustanovenia bolo za daných okolností, špecifických z hľadiska rýchlosti rozhodovania, zo strany navrhovateľky dostatočne osvedčené. Vzhľadom na to, že právo na ochranu života a zdravia, ktoré je násilníkom ohrozované, má absolútnu povahu, a teda je silnejšie ako vlastnícke právo násilníka, existoval právny dôvod na nariadenie takéhoto predbežného opatrenia aj z tohto hľadiska. Mimoriadny dovolateľ bol toho právneho názoru, že z predložených dôkazov bolo preukázané dôvodné podozrenie odporcu z fyzického násilia. Pretože na nariadenie tohto predbežného opatrenia v zmysle citovaného ustanovenia bolo postačujúce iba osvedčenie podozrenia z násilia (predovšetkým fyzického), bol daný zákonný dôvod na jeho nariadenie, pričom nebolo nevyhnutné, aby dôvodnosť tohto podozrenia malo intenzitu, resp. kvalitu podozrenia potrebného na začatie trestného stíhania, prípadne priestupkového konania. Preto pre osvedčenie podozrenia z násilia páchaného na navrhovateľke boli postačujúce údaje uvedené v podanom trestnom oznámení, resp. aj z podaného vysvetlenia syna navrhovateľky, či z trestného oznámenia podaného navrhovateľkou v roku 2003.

Navrhovateľka sa vo svojom vyjadrení v celom rozsahu stotožnila s dôvodmi uvádzanými v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora. Poukazovala na skutkové okolnosti, ktoré nastali po napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu a ktoré nasvedčujú dôvodnosti jej tvrdení uvádzaných v priebehu konania.

Odporca navrhoval mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako nedôvodné zamietnuť. Právne posúdenie veci odvolacím súdom považoval za vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v

spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora bolo podané dôvodne.

Ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Na výskyt procesných väd konania vymenovaných v § 237 O.s.p. a tiež tzv. iných procesných väd konania majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci prihliada najvyšší súd nielen v konaní o dovolaní (viď § 242 ods. 1 O.s.p.), ale aj v konaní o mimoriadnom dovolaní (viď § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v tomto mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnené.

Vzhľadom na túto zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Žiadna takáto vada konania nebola dovolacím súdom zistená a mimoriadnym dovolateľom ani namietaná.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Medzi také vady patrí skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu veci z dôvodu, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Za vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, je potrebné považovať prípad, kedy zistenie skutkového stavu veci je v rozpore s § 120 ods. 1 vetou treťou O.s.p.; ak súdom neboli vôbec zisťované rozhodné (právne relevantné) skutočnosti potrebné pre správne posúdenie veci a to i v prípade, ak ich účastníci nenamietali (netvrдили), avšak súd bol povinný sa nimi zaoberať z úradnej povinnosti (ex officio). K výskytu tzv. inej vady konania v prejednávanej veci nedošlo.

K námietke v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. O takýto prípad v danej veci ide.

Podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy) nikoho nemožno mučiť, ani podrobiť krutému, neľudskému, či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Z ustanovenia čl. 19 ods. 2 ústavy vyplýva, že každý má právo na ochranu života pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor) nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Z ustanovenia čl. 8 ods. 1 dohovoru vyplýva, že každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa § 3 O.s.p. občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené.

Z ustanovenia § 74 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Predbežné opatrenie nariadi súd na návrh (§ 75 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby nevstupoval dočasne do domu alebo bytu, v ktorom býva osoba, vo vzťahu ku ktorej je dôvodne podozrivý z násillia.

Z ustanovenia § 75 ods. 5 veta druhá O.s.p. vyplýva, že ak súd rozhoduje o návrhu na vydanie predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. g/, rozhodne najneskôr do 48 hodín od doručenia návrhu, ktorý má náležitosti podľa odseku 2; do plynutia lehoty sa nezapočítava sobota, nedeľa alebo sviatok.

Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.).

Významnú úlohu v procese hodnotenia dôkazov (§ 132 O.s.p.) zohráva vnútorné presvedčenie súdu. Toto presvedčenie nemá predstavovať svojvôľu a nezodpovednosť súdu, ale naopak, malo by sa vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia jednotlivých dôkazov jednotlivo aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Zásada voľného hodnotenia dôkazov však má svoje limity. Jej kontrola sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého má súd uviesť, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Pretože inštitút odôvodnenia je jednou z podstatných záruk kontroly výkonu súdnej moci, súdu je priamo uložená povinnosť dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (I. ÚS 114/08). Uvedené sa v primeranom rozsahu týka tiež odôvodnenia uznesenia súdu.

V podobnom duchu Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v súvislosti s čl. 6 ods. 1 dohovoru formuloval viacero zásad odôvodňovania rozsudkov, z ktorých napr. vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené (H. c. Belgicko z 30. novembra 1987), rozsah tejto povinnosti sa však môže meniť s ohľadom na povahu rozhodnutí a musí byť posudzovaný podľa okolností každého prípadu (Ruiz Torija a Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994). Právna teória civilného procesu tiež vymedzila niekoľko ďalších požiadaviek na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia. Odôvodnenie musí vyhovieť najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. Táto má svoje opodstatnenie nielen z hľadiska možného použitia opravných prostriedkov, ale tiež preto, že hoci zákonné ustanovenia týkajúce sa spôsobu odôvodňovania rozsudkov samy osebe nepoživajú ústavnoprávnu ochranu, súvisia ale s postupom súdu z hľadiska práva na spravodlivý proces.

Z formulácie § 132 OSP možno vyvodit', že súd je povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a ďalej zdôvodniť, napr. prečo niektoré z nich pokladá za nevierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy, prípadne aj prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol vôbec zaoberať. Tieto nedostatky odôvodnenia spolu s tzv. opomenutými dôkazmi (o ktorých súd v konaní nerozhodol vôbec) zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Všeobecný súd je pri hodnotení dôkazov viazaný tiež skutkovým stavom veci, a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov je totiž limitovaná tiež požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi (I. ÚS 114/08).

Zmyslom predbežného opatrenia je dočasná úprava pomerov účastníkov, pričom musí byť poskytnutá ochrana tomu, kto o vydanie žiada, tak v rámci ústavných a zákonných pravidiel aj tomu, voči komu predbežné opatrenie smeruje. Ochrana toho, proti komu má navrhované predbežné opatrenie smerovať, však nemôže dosiahnuť takú intenzitu, aby prakticky znemožnila ochranu oprávnených záujmov druhej strany, teda toho, kto o vydanie predbežného opatrenia žiada. Aj na vydanie predbežného opatrenia sú kladené požiadavky vyplývajúce z ústavného práva na súdnu ochranu. To znamená, že musí mať zákonný podklad, rozhodnutie musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle.

Pred nariadením predbežného opatrenia nemusí byť nárok dokázaný, musí však byť aspoň osvedčený. Osvedčenie (na rozdiel od dokazovania) znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce skutočnosti), pri ich zisťovaní nemusí dbať na všetky formality, ako je to pri dokazovaní; postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Pri nariadení predbežného opatrenia teda súd poskytne oprávnenému účastníkovi dočasnú ochranu, prípadne zabráňuje ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia aj za cenu, že skutočný stav veci nie je ešte náležite zistený, a teda že subjektívne právo ani jemu zodpovedajúca povinnosť nie sú celkom nepochybné. Dočasnou úpravou urobenou vo forme predbežného opatrenia sa preto neprejudikujú práva a povinnosti účastníkov ani posúdenie právneho vzťahu medzi nimi. Znamená to, že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní nie je súd viazaný a môže rozhodnúť inak.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné zdôrazniť, že predbežné opatrenie nie je konečným rozhodnutím a jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov. Pred nariadením predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. preto postačuje, ak je osvedčené dôvodné podozrenie z násilia. Osvedčenie dôvodného podozrenia z násilia znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce), pričom postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Dôvodné podozrenie z násilia sa v prípadoch podľa § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. sa preukazuje predovšetkým listinnými dôkazmi, keďže ide o konanie z hľadiska procesného maximálne zrýchlené.

Aplikácia predbežného opatrenia v zmysle § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. je veľmi aktuálnym a účinným

prostriedkom preventívneho riešenia problematiky násilia. V jeho prospech svedčí najmä to, že v dôsledku jeho uplatnenia - zákazu vstupovania násilnej osoby - sa ohrozenej osobe poskytuje pomerne rýchla ochrana, vďaka ktorej nemusí ďalej zotrvať v spoločnom obydli s násilnou osobou, ani nemusí opúšťať svoje obydlie, ak sa chce chrániť pred opätovnými útokmi násilnej osoby; nemusí žiť v strachu a obavách o svoj život a zdravie, a ani sa nemusí zaťažovať hľadaním náhradného ubytovania

Násilie je možno vo všeobecnosti definovať ako úmyselné použitie fyzickej sily alebo moci, buď len pravdepodobne ohrozené alebo skutočné, proti osobe, alebo proti určitej skupine alebo spoločenstvu, ktoré buď má za následok alebo má vysokú pravdepodobnosť následok poranenia, smrť, psychickú škodu, maldevelopment a podobne.

Násilie znamená najčastejšie označenie jednorazového fyzického aktu, resp. postupu, pri ktorom človek spôsobuje ujmu druhému človeku. Iná charakteristika násilia hovorí o akýchkoľvek aktoch, vrátane zanedbávania, ktoré ovplyvňujú život, fyzickú a psychickú integritu alebo slobodu jednotlivca, alebo poškodzujú rozvoj jeho osobnosti. Neodmysliteľnou kategóriou násilia je bolesť a hrozba bolesti. Násilie, ktoré spôsobuje bolesť, je zdrojom bezmocnosti obeť a súčasne prejavom prežívania moci páchatel'a násilia nad svojou obeťou. Násilie sprevádzané spôsobovaním bolesti je prejavom prežívania moci páchatel'a násilia nad svojou obeťou, ktorá je v týchto prípadoch bezmocná. Táto bezmocnosť býva častým cieľom páchatel'a, ktorému tento fakt prináša istú formu uspokojenia - ide o podrobenie si obeť.

Hoci definície násilia sú rozdielne, spájajú ich však aj spoločné črty.

- Násilím je každá forma ubližovania, prejavu nadvlády, vyhrážania sa, zneužívania moci, fyzického a sexuálneho nátlaku.
- Násilie nie je konflikt, v konflikte sa stretnú rovnocenné strany, kým násilie je, keď jedna strana zneužije prevahu moci.
- Násilím je každý čin, ktorého následkom je, že obeť robí niečo, čo nechce robiť, alebo jej bráni robiť niečo, čo chce robiť, prípadne v nej vyvoláva strach.
- Násilie nemusí obsahovať fyzický kontakt s obeťou, pretože zastrašovanie, slovné vyhrážky a psychické násilie môžu mať rovnako silné následky.
- Psychické násilie je každé správanie, ktoré priamo narúša slobodnú vôľu a sebaúctu iného človeka. Nezanecháva síce žiadne viditeľné poranenia, napriek tomu môže byť najhoršou formou násilia. Je zvlášť účinné, ak sa spája s fyzickým násilím.
- Osobitnou formou násilia je sekundárna viktimizácia - druhotné ubližovanie.
- Násilím je aj nezabránenie násiliu.“

Pojem násilia ako taký nie je nikde vo všeobecne záväznom právnom predpise formulovaný, avšak jeho základným charakteristickým znakom je úmysel. Násilie je následkom istého druhu ľudského konania, ktoré je zámerné. Ide o telesnú, aj duševnú ujmu. Deklarácia o odstránení násilia páchaného na ženách, schválená Valným zhromaždením OSN v roku 1993 ho označuje ako akýkoľvek násilný čin, ktorý vedie alebo by mohol viesť k fyzickej, sexuálnej alebo psychickej ujme alebo zraneniu, vrátane vyhrážania sa takýmito činmi, zastrašovania alebo svojvoľného obmedzovania slobody, a to vo verejnom či súkromnom živote. Preto v súvislosti s domácim násilím je mimoriadne dôležité minimalizovať kontakt násilníka s obeťou, keďže najvhodnejší priestor má násilník v domácom prostredí obeť. Z uvedeného dôvodu bolo aj sformulované predbežné opatrenie v zmysle § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p., ktorého účelom je poskytnúť oprávnenému účastníkovi dočasnú ochranu, prípadne zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia aj za cenu, že skutkový stav veci nie je náležite zistený.

Navrhovateľka v konaní predložila súdu viaceré listinné dôkazy o tom, že navrhovateľ sa voči nej opakovane násilia dopustil. Uvedené dôkazy odvolací súd opomenul a vôbec ich nevyhodnotil. Preto s právnym názorom súdu, že v danom prípade išlo iba o konflikt manželov, ktorý vyústil do jednej facky, čo nemožno považovať za násilie, nie je možné súhlasiť.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu predložené listinné dôkazy dostatočne osvedčujú naplnenie hypotézy uvedenej v ustanovení § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p., t.j. že odporca je vo vzťahu k

navrhovateľke dôvodne podozrivý z násilia.

So zreteľom na uvedené právny záver odvolacieho súdu, na ktorom založil napadnuté zmeňujúce uznesenie, nie je možné považovať za vecne správny.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.